

M. rška Straža

Uredništvo v Gornji Radgoni,
Šp. 7. — Telefon št. 7.

Izhaja vsak četrtek zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din, za četrt leta 8 Din, mesečno 3 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 5 Din, za vsako nadaljno besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

7. številka.

Gornja Radgona, dne 14. februarja 1924.

VI. leto.

Thomas Woodrov Wilson

„Slavimo slavo slavnih mož!“

Kako čudna je igra usode! Izgubili smo Reko, izgubili smo Wilsona, njenega velikega zaščitnika... V kritičnem štadiju je bila Reka in ves čas njenega bolovanja je boloval veliki „Človek miru“. Padla je jugoslovanska Reka v agonijo (brezmočje) in umrla, umrl je njen zaščitnik — veliki republikanec Wilson — istočasno... Tako je zatisnil predstavnik caristične Rusije Rodzianko in skoro istočasno ž njim Ljennin, njen prvi predstavnik in vladar svoje trudne oči.

Usoda je hotela oziroma zahtevala, da taisti prodajalci Reke, srčne strune Wilsonove dajo vdovi velikega pokojnika svoje sožalje ter s tem izrečejo svojo zahvalo za človečansko poslanstvo onega, ki je proglasil načelo o pravicah posameznika in o samoodločevanju vseh narodov sveta. Oba — Pašić in Ninčić, predstavnika nasilnega režima, oba, ki sta pogazila principe „Človeka miru“ — na rovaš dozdevnega jedinstva in v imenu milijonov Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Ali je najti kje v zgodovini narodov in sveta večjega cinizma?! Vsaj v zgodovini naše domovine ga ni najti!

Mi, ki smo si zapisali na prapor, da hočemo iskati pravice, služiti resnici in ljubiti svoj narod se klanjamo Senci velikega našega zaščitnika, istinskega in doslednega demokrata (ne v slovenskem smislu) ter republikanca Th. W. Wilsona ker so njegova vzvišena načela ona zlata nit, ki se vleče skozi zgodovino naše žilave borbe za samoodločbo slovenskega naroda, temelj političnega programa vsakega pravega Slovenca in zvezdovodnica skozi veliki boj za dosedaj našega cilja: Za samostojno avtonomno Slovenijo v okviru velike jedinstvene zvezne države Jugoslavije po vzoru Zjedinjenih držav Severne Amerike!

Slava njegovemu spominu!

Thomas Woodrov Wilson je bil rojen 28. decembra 1856 v Stauntonu (Virginia) kot sin presbiterijanskega duhovnika. Sedemnajst let star je študiral dve leti v Mecklenburg-Couty, po-

zneje pa je posejal Princeton University. Po končanih juridičnih študijah se je nastanil kot odvetnik v Atlanti. Po par letih je odšel na univerzo John Hopkins ter se bavil z državnim pravom in versko filozofijo. Njegova znanstvena dela, zlasti „Zgodovina ameriškega naroda“ so mu pridobila najvišjo akademsko čast. L. 1885 je bil nameščen za predavatelja zgodovine in socialne ekonomije na Bryn Mawer College. L. 1890 je bil imenovan za profesorja državnega prava na univerzi Princeton in l. 1902 je postal njen predsednik. L. 1910 je bil izvoljen za guvernerja države New Jersey. L. 1912 je vstopil kot voditelj demokratov v volilni boj, v katerem si je pridobil predsedniško mesto. S tem je dobila ameriška zgodovina novo lice. Odpravil je zaščitno carino in

uveljavil je zakon proti trustom. Spravil je Ameriko zopet z Anglijo. — Dne 5. aprila 1917 se je odločil za vojno napoved Nemčiji, ki ji je sledila 7. dec. 1917 vojna napoved Avstriji. Posredoval je za premirje na podlagi svojih znamenitih 11 točk. Za nas je važna tako imenovana Wilsonova črta, ki naj bi tvorila mejo med Jugoslavijo in Italijo. Wilson je bil dvakrat poročen. Po vojni sta izšla dva obširna zvezka memoarov o delu mirovne konference, na kateri je pošteno in pravično zastopal našo stvar, bolje kot naši lastni zastopniki. Vsak pošten Jugoslovian mora izkazati Wilsonu hvaležnost in čast, katero mu dolgujemo. Brez Wilsona bi nas morda že več ne bilo. Wilson je vzor demokrata, mož prepričanja in vzor nesebičnega idealista. Trajni spomin velikemu možu!

Poincare pred padcem?

— Izv. por. M. Str. —

GRAZ, 13. februarja. Glasom brzojavnih vesti iz Pariza stoji Poincaré (izg. Poankaré) pred padcem. Mož bodočnosti je Cle-

menceau (izg. Klemansó), kateremu hoče predsednik Millerand poveriti vodstvo novih volitev.

Upravna razdelitev Prečanijske

— Izv. por. M. Str. —

BEOGRAD, 12. febr. Minister dr. Vujičić je proglasil ukrep vlade, da se v Sloveniji in Hrvatski takoj izvrši upravna raz-

delitev v smislu vidovdanske ustave. V krogih opozicije se energično dela na to, da se ta vladna nakana čimprej prepreči.

Novi potres v Dalmaciji

— Izv. por. M. Str. —

ZAGREB, 12. febr. V raznih krajih Dalmacije so se včeraj predpoldne občutili precejšnji po-

tresni sunki vzlasti v Šibeniku, Zadru in na otoku Pagu. Nesreče ni posebne.

Prihod Radičevih poslancev v Beograd

— Izv. por. M. Str. —

ZAGREB, 12. febr. Na seji HSRS se je sklenil prihod za akcijo potrebnega števila poslancev, ki vstopijo v opozicijski blok. Dan prihoda je odvisen od političnega položaja. Nova

koalijska vlada bi rešila najnujnejše posle in zakone ter takoj razpisala nove volitve. — Vodstvo zagrebške pokr. uprave se poveri nepolitičnim osebnostim, katerim izreče HSRS popolno zaupanje.

Pomiloščenje ogerskih komunistov

— Izv. por. M. Str. —

GRAZ, 13. febr. Po vesteh iz Budimpešte bode precejšnje število komunistov pomiloščenih. Ta akt pa nima značaja amnestije in bodo

izpuščene osebnosti, ki so se izkazale v zaporu za vredne te milosti.

Odjek iz ljudstva.

V naslednjem prinašamo izvirne izjave uglednih oseb glede naše taktike in glede nesramnih napadov na list in osebo urednika. Da se kak Belcebubov hlapec ne spozabi (zgodilo pa se bo, ker se „po knofih“ poznamo!) s trditvijo, da so te izjave morda napisane v uredništvu in takorekoč izmišljene, damo vsakemu dvomljivcu izvirna pisma seveda brez navedbe imena in kraja (to pa v izogib eventualne inkvizicije) na vpogled.

Čujte torej:

Prijatelj lista iz Kranjske piše dobesedno:

„Čital sem v mariborski „Straži“ ogaben napad na Vaš list in osebo. Po pravici Vam povem, da sem bil žalosten in jezen ob enem. Gotovi ljudje menda res mislijo, da se ne bi smelo ožigosati, kar je gnjilega med nami, ampak na vse lepo prikimati in molčati. Sem pristaš Slov. Ljud. Stranke, sem vedno volil ž njo ter hočem i v bodoče, a tako pisavo našega časopisja odločno obsojam, kakor tudi veliko drugih, ki so istega mišljenja z menoj.“

Vam pa kličem: Le pogumno naprej, vsi dobromisleči smo z Vami! Izginiti mora načelo, da se v lastni stranki ne bi smelo ničesar kritizirati, ampak vse slepo ubogati kar pride zapovedanega od gotovih ljudi. Tudi narod sme povedati svoje mnenje.

Prosim toraj za potrebna pojasnila, potem se že kaj oglasim.

Z odličnim spoštovanjem

L. B. (Kranjsko)“

Dolgoleten organist in požrtvovalen kulturni delavec med ljudstvom, mož. pošteni in vzor kristjan, skrben oče, sotrudnik lista od njegovega začetka nam piše to-le:

„Cenjeno uredništvo!

Prosim za objavo nastopnik vrstic: Podpisani Vam, g. urednik častitam, na odkritih in resničnih besedah, ki jih prinaša letos „M. Straža“. Kar pišete, je popolnoma resnično.

Nad 20 let delujem kot organist z duhovništvom, pa žal doživljam polno prevar. Izrabljali so me popolnoma, a o hvaležnosti ni duha. Kaj še pravica! O plači sploh ne govorim.

Več bi se dalo govoriti o tem. Morda pridete kedaj sem, potem hočem tudi jaz izliti svoje srce.

Z odl. spoštovanjem

udani (sledí podpis).“

Iz Maribora, odkoder so naperili na nas topove z municijo bojkota, laži — in zasramovanja nam piše odličen inteligent daljšo pismo, iz katerega objavljamo odlomek:

„Spoštovani g. urednik!

Skoro slučajno sem dobil pred kratkim par številčk Vašega cenjenega lista v roke. Že iz lista samega kakor tudi iz drugih listov, sem poznal, da ste ubrali letos v listu popolnoma drugo-novo smer.

Temelj, na katerega ste postavili letos Vaš list, se mi zdi zapopaden v besedah, ki ste jih napisali v uvodniku tretje številke „Rak-rana Slovenije“: „... pokazati z objektivno kritiko kaj je prav in kaj ni prav“. Vedite, da se mi to načelo dopade. Tega načela nam je bilo treba. Kakor priznate Vi, priznavam tudi jaz, da se pridružujem „temeljni programski črti SLS“, toda zakaj bi se kazali drugače kakršni smo v resnici, zakaj bi bili podobni pobeljenim grobovom? Neumno se mi zdi prej izdirati pezdire iz očesa svojega bližnjega, dokler ne izderem bruna iz svojega očesa. Vaši uvodniki v letošnjih številkah so segli globoko v mojo dušo in vesel sem bil, ker sem uvidel, da so neodvisen konfiteor, ki ne sme biti potvarjen. Še bolj razumljivi so mi bili ti uvodniki ko sem v četrti številki bral: „Naš list, katerega duševni oče je skoziinskoz idealist z dušo in telesom, s krvjo in mesom stoji v službi resnice in pravice ter se z vso ljutostjo bori proti laži in krivici. Brez ozira na desno in levo, brez predsodkov in brez protekcije se vrši ta boj in se bo vršil, dokler ne oma-ga roka, ki suče pero za pravično stvar“. S točkami v članku „Malo komentarja in debate“, se popolnoma strinjam. Cerkev je eno — politika je drugo. Star pregovor pa pravi „Resnica v oči bo-de“. Oni, ki se čutijo prizadete, se oglašajo. Ravno napad in bojkot Vasemu listu, kakor ga napoveduje današnja (ponedeljek 28. jan) „Straža“, me je napotil, da Vam pišem tole pismo, da hočem tudi jaz v boj za „pravico in resnico“. Dasi so „pravico“ devali že ob Gregorčičevem času v grob, vendar je ravno danes najboljši čas, da jo zbudimo od mrtvih in ji damo mesto, ki ji gre po vseh božjih in človeških zakonih. Sklenil sem, da se ponudim Vašemu listu (zvedel sem po drugih in uvidel tudi iz lista samega, da dopisnikov nimate preveč) kot stalnega mariborskega poročevalca. Poročal bi novice iz Maribora in pisal razne informativne članke glede dogodkov v domači državi, ali pogled v vesoljni svet. Mogoče včasih tudi kak podlistek, ali po o novostih na slovenskem književnem polju itd. Zato pa prosim, spoštovani g. urednik vse potrebne informacije glede izdajanje lista, glede Vašega stališča itd. Ako pa smatrate mojo ponudbo kot neumestno, neporabno ali celo škodljivo, prosim, da spravite moje pismo takoj v uredniški koš, ki je itak

navadno zelo velik. Zanašam se pa na urednikovo molčečnost, da ime-na v nobenemu slučaju in pod nobenim pogojem ne izdate.

Upam, da od moje strani radi pisma ne bo zamere in, da se mi ni treba opravičevati.

Prosim torej odgovora v zaprtem pismu na naslov.

Z odličnim spoštovanjem

M. M.“

Iz Prekmurja piše odlični narodni delavec in prvobornik za jugoslovansko svobodo dobesedno:

„Dragi prijatelj!

Hvala Ti na Tvojem cenj. listu z dne 11. t. m.

„M. Straža“ dobivam redno. Na Tvojem odločnem stališču „cerkev in politika“ sprejmi moje najlepše čestitke! Mnogo boš imel radi tega nasprotnikov, a vidi, da Ti lahko mirno kot človek, ki je v življenju doživel nešteto preizkušenj in brez laskanja izjavim, da bo se i števi-lo Tvojih prijateljev še povečalo — da v srcu bodo i oni za Te, ki javno tega ne smejo z obziri navzgor izpovedati. Želel bi res odkrito, da se postaviš na čelo i v politiki s tem programom. Sicer vem, poznavi Tebe, da bo to ostala le želja, (moliš se, prijatelj! Op. uredn.) a prepričan sem, da v naši stranki imaš veliko inteligentov, ki so že davno čakali tako odkrito izgovorjenih reči. (Slede privatne zadeve in pismo končuje): Vstrajaj v pravičnem boju, vsi poštene smo s Teboj!

Pozdravlja Te Tvoj

B. S.“

Ti dopiši so nam došli iz naroda poleg drugih nič manj laskavih. So le v dopolnilo našega članka „Odmev v slovenski javnosti“ naše zadnje (6.) številke, kjer smo citirali pisma 2 duhovnikov in že preje enega, imenovanega po izrazoslovju marib. „Straže“ „pokvarjena klobasa“. Mislimo, da ta pisma jasno govore in so odjek ljudske sodbe obenem pa dokaz, da so široke mase našega naroda preko grla site ostudne demagogije, ki ni drugo kakor podla, zločinska profanacija Cerkve in bogokletstvo. Upamo, da bo trezno, pošteno slovensko ljudstvo ob danem momentu izreklo nad takim početjem svojo obsodbo!

RAZNE VESTI

....

DOMA IN PO SVETU

Opozicijski blok se bliža svojemu uresničenju. — Anglija misli izvršiti veliko agrarno reformo. —

Ghandi, vodja indijskih ustašev je puščen na svobodo. — Zanella je sporočil naši državi „protest“ zavoljo Reke! — Min. pravde (bivši) dr. Lazo Marković ima v svoji korupcijski aferi v nekaterih radikalih močno zaslonbo; le-ti so obljubili glasovanje proti izročitvi. — Med Italijo in Rusijo se je sklenila pogodba. Kot 1. točka se imenuje priznanje sovj. republike. — Neues Wiener Journal je v naši državi zopet dovoljen. — Več gimnazij mislijo pri nas ukiniti. Bomo se približali kulturnemu jedinstvu v opankah. — Ljeningov naslednik je A. I. Rykov, ki ni bogvekada politična zvezda. — Ljeningovi možgani tehtajo 1 kg in 340 g. Dali so jih v špirit. — Snežni zameti so napravili po Gornjem Štajerskem, na Tirolskem in drugod velikanske škode. Velike lavine (snežni plazovi) so zahtevale precej žrtev. — Wilsonova žena je odklonila svečani pogreb na državne stroške in želela preprosti pogreb. Zbrala se je ogromna množica Američanov, da počasti spomin največjega sina Amerike. — Radičevi delegati so prispeli v Beograd in izjavili, da pridejo v skupščino zrušit vlado. — Reška pogodba je bila sprejeta s pomočjo Nemcev v razmerju 10:11. — Dr. Julij Derschatta zadnji žel. minister pokojne Avstrije je umrl. — 75letnica smrti pesnika Fr. Prešerna je bila 10. t. m. — Celu vseučiliške profesorje so reducirali. Smo v vsakem oziru zelo kulturni narod. — Na Fali pri Mariboru je izbruhnil požar. Poškodovanih je nekaj barak in elektr. strojev. Požar so ugasili. — Za nedeljnost Slovenije se je izjavil radikal dr. Janjič. — „Človek miru“ so dali napis na nagrobnik velikega Wilsona, ki je hotel celi svet spraviti v miru. — Plebiscit bo na Grškem po domnevanju in agitaciji sodeč dal približno 150.000 glasov večine v priloge republikancev. Kako bi bilo pri nas? Poskusimo! — V Avstriji se dela na to, da se prepove uradništvu vsaka stavka. Pri nas (SHS) imenujejo to „napredek“!

ZANIMIVOSTI

Topovi iz Cirilove tiskarne so na naš strel obmolknili. Kdor molči, pritrjuje. — Imamo še dovolj municije!

Zadnja vojna je trajala 1567 dni; vsak dan je bilo umorjenih 8294 ljudi in še ni prostora in kruha za milijone!

Jovo Čaruga se zagovarja pred sodiščem. Dan razprave še ni znan.

Na nesramne napade na M. Str. in osebo urednika je odpadlo malenkostno število, a prirastlo petkrat večje število naročnikov. Širite naš list! Čitajte današnji 2. članek!

DOPISI

....

Gornja Radgona. (Domača kionika.) Na plesu dramatičnega društva so imeli dramatično žalostno godbo, dramatično kvadrilo in dramatičen konec, ki je izzvenel v žvižganju na godbo in kakor pravijo tudi na nekatere plesalce... Brez „heca“ pri nas res ni skoro zabave. — Gospodarska zadruga je imela dne 10. t. m. svoj redni občni zbor. Iz računskega poročila je razviden zelo lep napredek, ki je razmeroma boljši kakor druga leta. — Izvoljeni so stari člani načelstva in nadzorstva. Vsled infernih intrig Zadr. zveze v Ljubljani je zadruga odstopila od iste in se priključila Zadr. zvezi v Celju. — Kaj je z barako (stražnico) na mostu? Zapadel je sneg in zima se že bliža svojemu koncu, vlada pa ni izpolnila svoje obljube. Merodajna oblast, podregaj! — Samostojna uprava elektr. toka kaže v 2. mesecu že dobiček, ker dobavlja v zimskih mesecih obč. opekarna tok za Radgono. — „Murska Straža“ je popolnoma neodvisno glasilo vseh onih, ki služijo resnici, iščejo pravice in ljubijo svoj narod. Kot taka je bila, je in bo ostala zvesta življenjski zahtevi slov. ljudstva po popolni samostojnosti Slovenije po načelih „Avtonomista“, ki je pravo glasilo vsakega treznega Slovenca. Vse drugo je domnevanje in brezplodno čevkanje. Za oster ton nekaterih člankov je bilo dovolj tehničnih razlogov. Več na drugem mestu. — Inval. organizacija je imela 10. t. m. svoj občni zbor. Našo tozadevno kritiko je najti na drugem mestu. — Bralno društvo bo imelo baje 27. aprila (Bela nedelja) svojo prvo prireditev. Tako je zapravljenih polnih 5 mesecev dragocenega časa in to po zaslugi znanih razmer. Zimski čas je kmečka mladina prosta, spomladi se začne delo, ki traja do zime. Živijo napredek reakcije (nazadnjaštva)

Gornja Radgona. (Obračun, ki je zaslužen). Radikalni agitator, katerega je M. Straža že dovolj fotografirala znani poštenjakovič (Vide sodni spis Pr. VIII. 9./23!) Filip Jurkovič, kateremu zaradi pridnosti poje boben — je bil na zboru invalidov, dne 10. t. m. vržen iz odbora. Pod težo osnovanih očitkov je moral obmolkniti in se odstraniti. Prepozno so invalidi uvideli, dasi smo jih vedno svarili, da je F. J. organizacija invalidov le maska za radikalno partizansko agitacijo, pri kateri pa ni imel sreče, ker so invalidi prepametni in preveč izkušeni, da bi kakor kalini („gimpelni“ — za kar jih je imel) šli na njegove limanice. Sedaj so z brez-

Kolečka Ivanovič:

Študentje.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

— Živela monarhija! je pozdravil Sava.
— Pik! Vrag ga nesi.
He, ste slišali?
Tril!
— Škis! — so kričali in metali karte na mizo.
— Enaindvajset, hehe. Moje, vrzil!
— Evo. Dvaindvajset. Moje je, pijmo fantje!
— To je zadnje, kar sem našel po vseh žepih, od štipendije.
— Vesel bodi, fant! Živijo!
— O-a-a-a, kako sem zaspan, jutri grem domov.
— Da-a-a-a, kako je pusto-o-o, mene boli glava.
— Pojdi pit, bratec!
— Jaz že komaj čakam, da pridem iz kolibe, tako je tu zaduhlo.
— Ti Judež, kot si se ti klatil?
— Z Bžeznijem sem hodil malo okoli.
— Bžezni? To je tisto teslo, kajne?
— Da, tisto teslo. He Otakar, no slišiš? Otakar, prinesi mi!
— A, hudir je že izginil, duhov se

boji.

— Da bi ga le spravili na — k vragu.

— Ah, mene boli glava, predolgo smo pili.

E, čujte ga, ta baraba je pil predolgo; jaz pa še začel nisem in bil je že konec. Prav se ti zgodi; naj te le boli glava, zakaj pa piješ?

— Danes fantje, grem še k zborovanju in potem, potem ne pridem dolgo.

— A-a-a-a, kako je pusto na zemlji!

Tebi je lahko, ko ti je samo pusto, toda jaz — včeraj sem zvedel, da sem padel, zašibila so se mi kolena, hotel sem zajokati bratec, — da, nikdo ni opazil, kaj se godi v meni.

— Jaz sem.

— Nisi, delal sem se korajžnega.

— Cel dan mi je rojilo po glavi, zgubil sem leto, šlo je, padlo je v morje neskončnosti, jaz sem videl, kako je mahal z robcem in se poslavljalo... Šlo je daleč tja v vseмир in se ne vrne, ne vrne nikdar več. Oh kako velika mora biti ta večnost, kamor gredo minute, leta; da velika mora biti ta večnost, včasih sem mislil, da mine tisoč milijon, vedno več milijonov in še vedno ni konca. Ona gredo, prihajajo nova in vedno hite, brze naprej in se nikdar ne

ustavijo. Veš Miro, meni je tako težko, kot da pada name nekaj blestečega, tako čudno mehkega in to me tišči k tlom, hoče me zadaviti... In daleč na obzorju se pojavi nekaj tako majhnega, pač pa ima oči, tako velike oči, ki te gledajo, gledajo nekako zmedeno, da vztrepetam; ono pa se mi bliža, postaja vedno večje. Čisto je podobno kinu, ravnotako hitro se bliža. In oči rastejo, so vedno večje in v njih je takšen čuden ogenj, ki hoče na dan, ki išče žrtev. In ko se mi čisto približa, stegne roko, tako razpraskano, toda mehko, neizrečeno mehko, da se kar zdrzneš, ko začutiš njeno bližino. In ko stegne roko in ravno zagrabi, hočem uteči, toda pod mano je nekaj, kar se udira kot močvirje in jaz se pogrezam vedno dalje in tisto čudno mi sili v usta in nos, in jaz se pogrezam...

— To se ti sanja, dragec.

— Da, to se mi sanja, toda nekaj je vendarle, nekaj mora biti in to je tisto, kar se bliža tako naglo; prijema človeka za vrat in ga davi. Veš, to je smrt.

— Da Demetriji —, to je smrt.

— In danes, ko sem se vzbudil, je sijalo solnce. Svež poletni, jutranji zrak je prihajal v sobo, vi ste še spali, toda jaz sem se vzbudil. V

moji duši je ležala boleš in jo trgala. Trgala jo je počasi, z dolgimi tankimi iglami je zabadala v njo; na obeh so mi zalesketale solze. Prva moja misel je bila žalostna, polna gorja — ah, da bi se danes sploh več ne prebudil, da bi ležal tam v postelji! Obraz bi imel obrnjen navzgor, mimo pa bi hodili ljudje in me kropili, jaz pa bi ležal tam mirno, gledal proti nebu in bi ne videl nikogar. Ne videl bi vas, kaj delate, ne slišal bi vas, kaj govorite in bi spal, vedno spal...

— Spal bi vedno, čez tvoj grob bi se pa podila leta tja daleč v neskončnost.

— Miro vem, ti, ti edini me razumeš... Jaz bi rad umrl, toda to bi hotel videti, kaj se godi na tej zemlji, ko tulijo viharji in volkovi in kako me nesejo študentje k pogrebu. Jaz bi rad, da je življenje onkraj groba.

— Miro, si slišal? Kaj ni nekdo potkal na okno?

— Mene je strah Demetriji, Mitra ne sanjam mene bo strah, tudi jaz jo vidim... Ne Mitra, nič ni, tebi se zdi, pojdi spat.

— Miro jaz ne grem spat, moram na zbor.

(Dalje prihodnjič.)

poselnim hujšakem obračunali — sicer precej pozno, a držalo bo. — Pravijo, da pojde odtod, da si polišče novo polje za svoje „delovanje“ — nekam, kjer ga ne poznajo. (Potem mora v Macedonijo. Op. uredn.)

Gornja Radgona. (Glede godbe Gasilnega društva.) V „Murski Straži“ št. 4 z dne 24. januarja 1924 je nekdo naslovil notico na načelstvo tuk. gasilnega društva v zadevi godbe tega društva. — Da ne bi bilo društvo odnosedno njega vodstvo s tem dopisom izvano na odgovor, bi temu sploh ne odgovarjal, ker mazanje nepolitičnega društva po časopisih, se mi zdi nedostojno. Toda, ker se čita v vrsticah članka čut do gasilstva in dvom do poštenosti njega članov, sem primoran podati na to sledeče informacije: 1. Godbi, ki je takrat bila še društvena, ni nikdo od vodstva dal kakega pooblastila, da sme, kakor se govori v njega imenu na okoli svirati, ampak je svirala na svojo lastno pest brez vednosti društva odnosedno njega vodstva, zapeljena po gotovih elementih, katerim je več za „fehtarijo“ za svoj lastni žep, kakor pa za procvit društva samega kot takega. 2. Društvena blagajna od skupička, katerega je bilo in to po raznih informacijah, okoli 8000 kron, ni dobila niti vinarja, ako ravno je marsikateri in to tudi citiranega članka dopisnik k temu prispeval v nadi, da ide to v prid gasilnega društva. 3. Višjega nadredarja g. Jos. Jakoničič-a, od obmejnega komesarjata v Gornji Radgoni ni nikdo od društva poveril, da sme svirati pri godbi gasilnega društva in to tem manj, ker je bil iz društva in godbe izključen. Ta pa ni imel toliko uvidevnosti, da bi bil napravil na občni zbor društva pritožbo, ako je v tem našel nepravilnost, ampak je izrabil vsako priliko, če je le mogel, da je bil vdelež pri vsakem škripanju in to brez vednosti društva. Ker je pa godba bila še le v razvoju in neizvežbana za samostojni nastop, kar se je opazilo pri zadnjem sviranju, ko so svirali z neuglašeni instrumenti je stalo vodstvo na stališču, da je treba prej godbo pošteno izvežbati in dotlej zabraniti vsak nastop, ki bi imel povod zgražanja s strani občinstva. Toda g. Jakoničič, ki bi moral imeti vsaj nekoliko ponosa na svoj stan, je s svojo vsakokratno in s strani društva nedopustno udeležbo pri sviranju spravi! godbo na tako stališče, da se jo je moralo razpustiti, kar se je zgodilo 13. januarja 1924 in od tega dne dalje godba prostovoljnega gasilnega društva v Gornji Radgoni ne obstoja več. Vsled tega nima nikdo pravice, pa najsibode posameznik ali pa v skupini nastopiti v imenu društva in tega na neupravičen način izrabljati. Tako poroča vodstvo gasilnega društva. (Dostavek uredništva: Se popolnoma strinjamo z izjavo društvenega načelnika in ugotavljamo, le žalostno dejstvo, da je pomanjkanje discipline, in samopašnost poedinih članov upropastila že marsikatero društvo in kulturno napravo. Le škoda dobre godbe, ki je imela vse predpogoje za razvoj in življenje. Vsa krivda, da nimamo stalne godbe, ki je Gornji Radgoni in okolici mnogo obetala pada na večkrat kritizirane žalostne pojave pri imenovanem društvu. Gasilci! Nadstrankarsko društvo ste v službi vzajemne pomoči bližnjemu in dopustite tak škandal! Premislitel)

Javno vprašanje. Ker razni nerazsodni in omejeui ljudje po papagajsko ponavljajo zlobno natolcevanje od strani ljudi, katerim je naš list trn v žolodcu — da pišemo laži, vprašamo uljudno, kaj smatrajo za laž in kaj za resnico? Oboje se žalibog gleda z raznobarnimi očali, vendar apeliramo na poštenost vsakega posameznika, da nam navede vsako ali

POLITIČNI PREGLED

Politika naših Nemcev

se zrcali v tem, da se je na migljaj radikalov odstranil zastopnik Nemcev ter s tem dal prostora enemu vladinovu, ki je odločil večinski glas (10:11) pri glasovanju o reški konvenciji. Sedaj pa izjavlja dotični zastopnik Nemcev. „Mi želimo, da živimo v dobrih in iskrenih odnosih v tej državi tudi s Hrvati in Slovenci. Ker smatramo, da sporazum z Italijo glede Reke ne zadovoljuje interesov Hrvatov in Slovencev in ker vidimo, da oni ž njim niso zadovoljni, se jim mi nečemo zameriti in vsled tega ne moremo v tem oziru podpirati vlade. Mi tudi nimamo direktnega interesa na Reki.“

Radičeva poslanca

dr. Maček in Krnjević sta dospela v Beograd radi overitve poslanskih mandatov vseh poslancev HSRS.

Interesantna izjava SLS

so prinesli listi. Poslanec Kulovec je dejal v svojem govoru v skupščini: „SLS stoji na stališču edinstva države. Zato hoče eno ustavo, enotno državno ozemlje, eno državljanstvo z enotnim državljskim pravom, eno državno oblast katera se očituje v zakonodajnih, upravnih in sodnijskih funkcijah in en državni parlament. Za vso državo zahtevamo eno obliko vladavine, enega in istega nosilca vladavine.“

pa eno stvar, katero smatra za laž, da mu j a v n o odgovorimo. Od tistih, ki zidajo svoj ugled na ljudsko neumnost bomo zamanj čakali odgovora. Ker pa nam je molčanje tudi odgovor (namreč: kdor molči, pritruje!) smo za tak odgovor tudi hvaležni. Na drugem mestu prinašamo izjave (izvirne) uglednih pristašev SLS v pogledu naše taktike in tam čitajte, vsi dvomljivci! — Kdorkoli troši proti listu tako podle laži je v očeh vsakega pravičnika lopov, ki zasluži kazni. Zato na dan z odgovori! Vse se obelodani in kdor ima prav, naj ima besedo! Rak-rana se ne da izlečiti z zdravilom in toplim obližem, ampak le z operacijo, ki pa ni božanje.

Oglas. V pisarni komande Vojnog okruha v Mariboru (Dravska kasarna soba 17) vršila se bode dne 19. febr. tekoče godine ob jedenajsti uri popoldne po naredbi Komandanta Dravske divizijske oblasti I. br. 889 od 27. I. tega leta ponovna javna ustmena dražba za prodajo skladišča v Einšpilerjevi ulici št. 7 v Mariboru. Pogoji za to dražbo so razvidni vsaki dan med uradnimi urami v navedeni pisarni. Pravico za pogajanje pri tej dražbi ima vsakdo, koji ni izključen iz udeležb na dražbah. Vsi dražbeniki položijo kavcijo in sicer: naši državljani 5% inozemci pa 10% od izklicne svote. Izklicna cena je 765.000 Din. Kavcijo se mora položiti na kasi komande Mariborskega vojnog okruha pred početkom dražbe in s sprejetim reverzom o položeni kavciji pride dražbenik na dražbo najkasneje ob 11. uri. Kavcije vseh dražbenikov se bodo zadržale do odobrenja dražbe od pristojnih vojaških oblasti, kasneje pa samo kavcija onega dražbenika s katerim bo zaključena pogodba o prodaji. Iz pisarne komande Mariborskega vojnog okruha broj 2355.

Mala Nedelja. Tukajšnje Narodno kulturno društvo priredi 18. maja ob priliki prvega nastopa malonedeljske godbe ljudsko slavnost združeno z veliko javno tombolo. Prosi se vsa sosedna društva, da se ozirajo na to prireditvev in na ta dan ne prirejajo nobenih zabav.

vine, v mednarodni politiki in carinsko-trgovskih odnosih priznavamo pravo sklepanje pogodb samo državi, katera je kot nosilec oborožene sile dolžna ščititi skupne interese.“ Izjava, ki ne diši preveč po predvolitveni oblubi o avtonomiji se različno komentira.

S prihodom Radičevih poslancev,

ki bi že davno lahko prišli v Beograd stojimo pred velevažnimi dogodki v naši politiki. Žilavi radikali ne bodo sicer takoj odložili orožja, ampak bodo pod vtisom ljute borbe opozicije v to prisiljeni. Našo državo čakajo novi, morda nič manj silni potresni sunki kakor pri državnem preobratu. Korupcija vladajoče kaste si je sama skopala svoj grob.

Iz zapuščine pokojne Avstro-Ogrske

Dr. Novakovič, glavni direktor „Narodne banke“, ki je zastopal našo državo v likvidacijskem odboru bivše „Avstro-Ogrske banke“, se je vrnil v Beograd in predložil finančnemu ministru poročilo o svojem delovanju. Popolna likvidacija „Avstro-Ogrske banke“ se izvrši koncem meseca junija t. l. Po doseženem sporazumu dobi naša država iz zakladnice „Avstro-Ogrske banke“ v kratkem še 5 milijonov zlatih kron.

Slatina Radenci. Kapelsko bralno društvo priredi v nedeljo, dne 17. t. m. v prostorih g. Maršika krasno ljudsko igro „Divji lovec“. Prijatelji društva, domačini in okoličani pridite mnogoštevilno na našo prireditev, da vidite tiho prosvetno delo društva. Po predstavi ki se začne ob 4. uri popoldne se vrši v gostilniških prostorih prosta zabava s plesom. Na svidenje tedaj!

Kapela—Radenci. V nedeljo dne 24. t. m. se vrši pri nas popoldne po večernicah občni zbor našega Bralnega društva. Člani, pridite mnogoštevilno in pridobite novih članov!

Radenci. Bralno društvo Kapelsko priredi v nedeljo, dne 17. februarja v gostilni gosp. Maršeka v Radencih lepo štridejanko „Divji lovec“ s petjem. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Sosedni in domači prijatelji poštene zabave pridite mnogoštevilno! — Odbor.

Beltinci. (Prekmurje.) Gospodinski tečaj pri sestrah križarkah v Beltincih. V malem gradu se prične 11. februarja 1924 in bode trajal 10 tednov. Kmečke deklice nad 16 let stare in zdrave bodo tu imele priliko, v kratkem času se priučiti dobremu gospodinstvu, predvsem v kuhinji, šivanju, likanju, v vseh ročnih delih itd. Deklice, katere se hočejo udeležiti, imajo še zmiraj priliko se ogledati pri sestrah Križarkah v Beltincih.

Lepota? Svežost mladosti? Prihljubljena vnaniščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionelnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanrednega delovanja so že čez 25 let priljubljene Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza lilično milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 40 dinarjev in 10% nadoplatka) in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kožna voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrg št. 326. Hrvatsko.

GOSPODARSTVO

Fran Grm, Maribor.

Zakaj pri nas sadje vsako leto ne obrodi?

Ko sem bil leta 1909 na južnem Tirolskem in proučeval tamošnje sadjarstvo, sem prišel do prepričanja, da če bi se pri nas sadno drevje samo polovico tako negovalo kakor na južnem Tirolskem, bi mi imeli tukaj ravno iste, če ne boljše uspehe kakor jih imajo tam.

Poglejmo si dela, ki jih smatra južni Tirolec v sadonosniku kot neobhodno potrebna — malo bliže!

Drevesa so tam tem večalimanj poldebelnata ali so veje skoro pri zemlji.

1. Na južnem Tirolskem (to je okolica Bolcana, Merana Sigmundskega itd.) ima vsako sadno drevo svoj kolobar najmanj 4 m v premeru, kateri se 7 krat na leto zrahlja in očisti plevela.

2. Drevesa se vsako zimo oziroma spomlad snažno obrežejo; odrezati se mora vse, kar je suho in kar je pregošto. Glavna pravila obrezovanja so: a) nobena veja ne sme rasti proti sredini; b) nikdar se ne smeta 2 dveji križati; nikdar rasti 2 veji paralelno.

Škropijo se drevesa zgodaj spomladi z dendrinom zoper mrčes, potem pa 4 krat z modro galico (11% brozgo).

4. Žvepla se najmanj 6 krat. Prvokrat že celo pred cvetom.

5. Kar je pa najbolj važno, to je obiranje. Tam se ne obira kakor pri nas, ko se vzame preklja pa hajd nad jabolka in se bije tako dolgo po drevesu, dokler je kaj na njem, potem pa mirna Bosna za 3—4 leta. Zakaj? Da se stem uniči rodovitnost za par let, res malokdo pomisli; zbijejo se namreč tisti kratki nastavki (Nemci jim pravijo Frucht- oder Ringelspieße) ker temveč je tistih nastavkov na drevesu in tembolj si ti čuvajo, tembolj pogosto drevo obrodi. Drevo rabi najmanj 3—4 leta, da to nadomesti kar se je pri nepravilnem obiranju v pol uri uničilo. Tirolec si ne upa postaviti lestvice ob drevo, ampak on uporablja lestvice-stojnice in vzame vsak sad z rokoj z drevesa, ali pa z zato pripravnim obiralnikom, katerega kupi ali pa vsak po svojem omisli. Potem se položi vsako jabolko v zato nalašč pripravljeno košaro, katera je znotraj s platnom prevlečena.

6. Kar se pri nas sadonosnikov tiče so največ strmi ali vsaj bregoviti. Vsi ti sadonosniki trpijo po mojeni mnenju redno na pomanjkanju vlage. Zakaj? Ker vsepovsod je zemlja več ali manj ilovnata, kakor je največ v Slovenskih goricah in Halozah. Zrahlja se nikdar, je navadno trda kakor kamen; vse padavine, ki pridejo, odtečejo mahoma v dolino, drevo, oziroma korenine pa ne dobijo nič ali pa bore malo vlage. In ne samo to; dež še odnese tisto malo redilnih snovi, ki se naberejo iz sperelega listja itd. v dolino. Zato bi se izplačalo napraviti pri vseh drevesih, ki rastejo v hribih in položnih krajih vodoravne kolobarje. Tako bi se voda oziroma vlaga lahko okoli debela zastavljala in tako preskrbela saj nekaj potrebnih snovi in hrane! Mogoče poskusi kdo pri nekaterih drevesih? Imel bo gotovo uspeh.

Kakor nam danes že vse okolnosti kažejo, bo treba naše gospodarstva precej predrugačiti če bomo hoteli boljše izhajati in sicer sadje — in živinoreji v prid.

Opustiti bo treba vinorejo v nizkih in slabih legah ter isto nadomestiti s sadjerejo in travniki. Ker le živinoreja z umno sadjerejo bode imela bodočnost.

Vse smernice kažejo, da bo treba ravno sadjereji obrniti vso pozornost ne kakor do sedaj, da je bila ta pa-

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIIH

g. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.108.

noga samo postranska stvar.

Tudi sušenja sadja se bo treba bolje oprejeti. Mislilim, da si je mariborska vinarska šola že umislila novo veliko sušilnico za sadje po srbskem sistemu. Toliko za danes; če bo cenjene čitalce zanimalo, prihodnjič več.

Vrednost tujega denarja.

Zagrebška borza od 13. febr. 1924.

1 dolar	83	Din 10 para
100 avstrijskih kron	—	12 "
1 čehosl. krona	2	43 "
1 engl. funt	365	25 "
1 italj. lira	3	63 "
48 milijard nem. mark	1	— "
100 madž. kron	—	31 "
1 franc. frank	3	80 "
1 cekin 20 kron	310	— "
1 švicar. frank	14	50 "

Cena žita.

Čakovec, 13. februarja 1924.

Pšenica I-a vrste	od K 1300 do 1440 po q
Pšenica II-a vrste	" " 1100 " 900 " "
Žito rž	" " 890 " 920 " "
Kuruza	" " 980 " 1000 " "
Ječmen	" " 1250 " 1280 " "
Zob	" " 1000 " 1050 " "
Fižol pisani	" " 1800 " 1850 " "
" črešnjevi	" " 2400 " 2500 " "
" beli	" " 2000 " 2100 " "

UREDNIKOVA POŠTA

V. T. Ljutomer. Glede g. dr. Grosmana je naše stališče že v zadnji številki označeno. Ono, kar sta pisala „Slov. Gosp.“ in „Straža“ o meni je vse laž, kakor sem dokazal v zadnji številki. — Tu ne izhaja noben radik. list. Tudi M. Str. ni presedala, ampak je to, kar je bila, le spopolnila se je. Veseli me Vaše spoznanje; k grehu molčati pa ni kršćansko. Pa še pišite! — Ljutomer, drugi. Ravnotako kakor v cerkvi politikujoči duhovnik spada pod enako kritiko tudi oni, ki v uradu ali šoli uganja svojo zasebno politiko. — I. L. „Pravda za oslovo senco“. Bog živi! — R. H. Zagreb. Odpisano s pismom ponovno. Krivda na pošti. — Organist. Bedno stanje organistov in cerkvenikov je kaj jasno ogledalo resničnih žalostnih razmer. Zberite podatke od vseh prizadetih, da sestavimo potrebno spomenico! Zdravi! — Maribor. Kaj me briga, če osel riga! — Poslano pride prihodnjič. — Raznim. Je dobesedno v današnjem 2. članku „Odjek iz ljudstva“. — Bombe iz Maribora (posredno in neposredno) so le sijajna reklama za skoraj pozabljen „listič“ in njegovega urednika. Vse gg. prosim, da mi ostanejo zvesti po geslu „Zvestoba za zvestobo“. Bog živi! — Veržej. Ni prostora za tako obširno. Pride skrajšano. Pa lepše pišite in se drugič podpišite. Rokopisi naj bodo pisani s črnilom če le mogoče na eno stran papirja. — M. Sobota. Anonimno lahko pošljete v Cirilovo tiskarno, kjer lahko vsako lumparijo in tudi anonimne napade pokrijejo s plaščem poslane imunitete! — Vsem ostalim. Porabno pride prihodnjič.

Izdaja: Konzorcij „Murske Straže“. Glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé. Tisk: Tiskarna Panonija v Gorn. Radgoni

Kr. glavna carinarna II. reda

Gornja Radgona

objavlja

p. n. občinstvu, da se vrši v nedeljo, 17. februarja po 8. maši v uradnih prostorih

javna licitacija

zaplenjenega tihotapskega blaga.

Tomšič, upravnik.

Širite „Mursko Stražo“!

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi

JANKO CIZEJ

trgovina z mešanim blagom

GORNJA RADGONA

Novo otvorena veletrgovina manufakturne in tekstilne robe

HINKO SCHRENGER

Draškovičeva ul. 35. (Sajmište) ZAGREB :: :: Telefon broj 9—75.

Palača RO-DRU Palača

Priporoča svoje bogato skladišče svakovrstnih zefira, struksa, korda, fustiana, klota in raznih krojaških potrebščin po najnižjih cenah.

JAKOB PETRITSCH

TRGOVEC

IN

MARIJA KREML

POSESTNIŠKA HČER

ZAROČENA

STRIGOVA (Medjimurje)—GORNJA RADGONA

Do 20 besed
5 Din, vsaka
nadlajna be-
seda 50 para
več.

MALI OGLASI

Enostolpa
Petitvrsta
ali njen pro-
stor 1 Din
50 p.

Proda se hiša

z vrtom, njivo, svinj. hlevi itd. v Studencih pri Mariboru. Stanovanje na razpolago. Vse v najboljšem stanju. Za prvo potrebo je 20.000 Din. Polovica kupne cene se ne zahteva, temveč se samo vknjiževno zavarovuje. Pojasnila daje uprava „Murske Straže“.

Knjige vseh vrst: zabavne, poučne, leposlovne, molitvenike, vse pisarniške in šolske potrebščine ima v zalogi po najnižji ceni Tiskarna Panonija Gornja Radgona.

Več debelih hrastovih dreves (nekaj komadov za prešpanje sposobnih) ter nekaj stare mlinske oprave je na prodaj. Naslov v upravi.

Iščem službe pisarja.

Zmožen sem srbskega jezika, kakor tudi pisanja s cirilico. Imam precej prakse v pisarni. Naslov v upravi lista pod šifro „pisar“.

Kolo z motoretom

prodam po ceni. Naslov v upravi lista.

Gospodinje, pozor!

Prispelo je **izborno semenje** domače trdke pod geslom „kakšna setev, takšna žetev“. Bogato izbiro po nizkih cenah nudi trgovec Janko Cizej, Gornja Radgona.

Slovenska banka, podružnica Ljutomer

Delniška glavnica Din 7,500.000

Rezerve Din 1,500.000

Obrestuje vloge na knjižice in tekoči račun po najvišji obrestni meri. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

En poskus

Vas prepriča, da kupite **najboljše in najcenejše blago** za neveste, birmance, Velikonoč (Vüzen) za moške in ženske platno, tiskovino, volno i. t. d.

edinole pri:

Gospodarski zadrugi, podružnica v Veržeu

Bilard še ohranjen prodam. Kavarna Janko Čirič, Gor. Radgona.

200 K na dan

in še več lahko zasluži vsak količjak inteligentnega človeka brez razlike spola. Pojasnila proti znamki za odgovor daje — uredništvo.

Hiša z gospodarskim poslopjem blizu Sv. Lenarta Slov. gor. z 3 orali zemlje (vinograd, njiva, sadonosnik) je na prodaj. Kupec naj se oglasi pri Vinko Zorman, Sv. Trojica, Slov. gor.

Kupim pisalni stroj, tudi starega, a rabljivega. Plačilo na obroke. — Ponudbe na upravo lista pod „Pisalni stroj“.

Glasovir (Langer Stutzflügel Marke Heringslacke) dobro ohranjen se prodaj. Vprašati pri upravi lista „Murska Straža“.

Stavbeni prostor

z lepim vrtom na najlepšem prostoru tik cerkve v Gornji Radgoni, se takoj prodaj. Vpraša se pri Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10.

Bralno društvo Kapelsko

pride v nedeljo, dne 17. februarja v gostilni gosp. Maršeka v Radincih lepo štiridejanko „Divji lovec“ s petjem. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Sosedni in domači prijatelji poštene zabave pridite mnogoštevilno! — Odbor.

IVAN KOVAČIČ

MARIBOR

Koroška cesta št. 10 nasproti Cirilove tisk. PREJ V RADGONI

Velika zaloga stekla porcelana, šipe za okna, ogledala, svakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni. Točna in solidna postrežba

Poskusite in prepričajte se!

POZOR

mlinarji in posestniki parnih mlatilnic!

Gonilno jermenje najboljše kakovosti

prodaja po konkurenčnih cenah samo trgovina z usnjem in usnjarna

ŽILAVEC, Gornja Radgona

Plačujem za kg lepih svinjskih kož . . . 44 K.

Telefon št. 14.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

Tel. Interurb. št. 2 izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje Rač. ček. št. 12.1726